

UE

Proiect

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2023

cu privire la aprobarea proiectului de lege privind avertizorii de integritate

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiect de lege privind avertizorii de integritate.

Prim-ministru

Contrasemnează:
Ministrul justiției

L E G E
privind avertizorii de integritate

Prezenta lege transpune parțial Directiva Uniunii Europene (UE)2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L305/17 din 26 noiembrie 2019, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 octombrie 2020 privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1129 și a Directivei (UE) 2019/1937.

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează procedura de primire, de examinare și soluționare a dezvăluirilor de încălcări ale legii din cadrul entităților publice și private, drepturile și obligațiile persoanelor care efectuează dezvăluiri de încălcări ale legii, măsurile de protecție a acestora, obligațiile angajatorilor, atribuțiile autorităților competente de examinarea a dezvăluirilor de încălcări ale legii și ale autorităților de protecție a avertizorilor de integritate.

(2) Normele prezentei legi nu se aplică dispozițiile privind:

- a) protecția informațiilor ce constituie secret de stat;
- b) secretul profesional al avocatului;
- c) confidențialitatea informațiilor medicale;
- d) caracterul secret al deliberărilor judiciare;
- e) desfășurarea procesului penal.

Articolul 2. Scopul legii

Prezenta lege urmărește sporirea cazurilor de dezvăluiri de încălcări ale legii și a altor dezvăluiri de interes public prin:

- a) promovarea climatului de integritate în sectoarele publice și private;
- b) asigurarea protecției avertizorilor de integritate împotriva oricăror forme de răzbunări în contextul dezvăluirii efectuate;
- c) prevenirea și sancționarea răzbunărilor împotriva avertizorilor de integritate.

Articolul 3. Noțiuni

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

acțiuni subsecvente – orice acțiune întreprinsă de către autoritățile interne sau externe responsabile de examinarea dezvăluirilor de încălcări ale legii, în vederea soluționării avertizării de integritate și remedierii încălcării raportate;

angajat – persoană fizică care în ultimele 12 luni:

a) are sau a avut calitate de salariat, în sensul legislației muncii, în raport cu un angajator;

b) are sau a avut calitate de voluntar sau stagiar în raport cu un angajator;

c) are sau a avut raporturi juridice contractuale, civile cu un angajator;

d) este sau a fost în calitate de candidat la o funcție vacantă participând la concursul de angajare;

e) este sau a fost în calitate de beneficiar al serviciilor sociale;

f) are sau a avut calitatea de acționar, de persoană care a făcut sau face parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei entități private, inclusiv membru al consiliului de administrație, de persoană numită în consilii științifice și consultative, în comisii de specialitate și în alte organe colegiale organizate în structura autorităților/instituțiilor publice sau pe lângă acestea;

g) deține sau a deținut o funcție electivă.

angajator – entitate publică sau privată care:

a) a intrat în raporturi juridice de angajare sau de muncă cu un angajat;

b) a intrat în raporturi juridice contractuale, civile, cu un angajat;

c) a intrat în raporturi juridice ce vizează prestarea serviciilor sociale cu angajat.

În cazul judecătorilor și procurorilor se consideră angajatori Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor;

autoritate competentă – autoritatea publică responsabilă de examinarea dezvăluirilor externe și publice de încălcări ale legii;

avertizare de integritate (raportare) – dezvăluire a informațiilor referitoare la încălcări ale legii, care amenință sau prejudiciază, inclusiv interesul public și este înregistrată în Registrul dezvăluirilor de încălcări ale legii;

avertizor de integritate – persoană fizică care efectuează o avertizare de integritate privind încălcări ale legii, obținute în context profesional;

context profesional – activități profesionale, actuale sau anterioare, de orice natură, remunerate sau nu, desfășurate în cadrul entităților publice și private, în baza cărora persoanele pot obține informații referitoare la încălcări ale legii și pot suferi răzbunări în caz de dezvăluire a acestora;

dezvăluire externă de încălcări ale legii – comunicare verbală sau scrisă, a oricăror informații referitoare la încălcări ale legii care amenință sau prejudiciază interesul public, din cadrul unei entități publice sau private, prin intermediul canalelor externe de raportare (comunicată autorității externe de examinare);

dezvăluire internă de încălcări ale legii – comunicare verbală sau scrisă, a oricăror informații referitoare la încălcări ale legii care amenință sau prejudiciază, inclusiv interesul public, din cadrul unei entități publice sau private, prin intermediul canalelor interne de raportare (comunicată angajatorului);

dezvăluire publică de încălcări ale legii – punerea la dispoziție, în spațiul public, a informațiilor referitoare la încălcări ale legii care amenință sau prejudiciază interesul public;

facilitator – persoana fizică ce asistă avertizorul în procesul de dezvăluire de încălcări ale legii, într-un context profesional, a cărei asistență este confidențială;

informare – transmitere a informațiilor referitoare la acțiunile subsecvente și la motivele unor astfel de acțiuni avertizorului de integritate;

informații referitoare la încălcări ale legii – informații, inclusiv suspiciuni rezonabile, cu privire la încălcări efective sau potențiale, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul entităților publice sau private, în care activează sau a activat angajatul sau cu care acesta este sau a fost în contact prin intermediul activității sale, precum și informațiile cu privire la încercări de a tăinui astfel de încălcări;

încălcări ale legii – acțiune sau inacțiune de nerespectare ale dispozițiilor legale care încalcă grav sau esențial drepturile persoanei sau interesele ocrotite de lege care s-au produs sau sunt susceptibile să se producă în cadrul entităților publice și private în domeniile: achiziții publice, servicii, produsele și piețele financiare, precum și prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, siguranța și conformitatea produselor, siguranța transportului, protecția mediului, protecția radiologică și siguranța nucleară, siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea publică, protecția consumatorului, protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și securitatea rețelelor și a sistemelor informatice;

persoana vizată în dezvăluire – persoana fizică sau juridică menționată în dezvăluirea privind încălcări ale legii, drept persoana căreia i se atribuie încălcarea legii;

persoană sau subdiviziune desemnată – persoană fizice sau unitate din cadrul entităților publice sau private, desemnate pentru desfășurarea acțiunilor subsecvente.

Articolul 4. Subiecții legii

(1) Subiecții care cad sub incidența prezentei legi sînt:

- a) angajații din sectorul public și privat;
- b) avertizorii de integritate;
- c) angajatorii;
- d) autoritățile competente;
- e) facilitatorii;

f) autoritățile de protecție a avertizorilor de integritate (în continuare – *autorități de protecție*).

(2) Angajații sînt în drept să depună dezvăluiri de încălcări ale legii, să fie recunoscuți în calitate de avertizori de integritate și să beneficieze de protecție în condițiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Prin derogare de la prevederile alin.(2), angajații care au calitatea de agenți publici, în cazul influențelor necorespunzătoare exercitate asupra lor, precum și al altor încercări de implicare a lor în manifestări de corupție în sensul Legii integrității și al Legii privind evaluarea integrității instituționale, sînt obligați să le denunțe.

Capitolul II

DEZVĂLUIRI DE ÎNCĂLCĂRI ALE LEGII

Articolul 5. Modalitățile de dezvăluire de încălcări ale legii

(1) În temeiul prezentei legi, modalitățile de dezvoltare de încălcări ale legii sunt următoarele:

- a) dezvoltarea internă de încălcări ale legii (comunicată angajatorului);
- b) dezvoltarea externă de încălcări ale legii (comunicată autorităților competente);
- c) dezvoltarea publică de încălcări ale legii.

(2) Dezvoltarea de încălcări ale legii se face în scris, pe suport de hârtie sau în format electronic, fiind semnată de către angajat, prin comunicare la liniile telefonice anticorupție ale angajatorilor, ale autorităților competente sau prin alte sisteme de mesagerie vocală, sau prin întâlnire față în față, la cererea angajatului.

(3) Dezvoltarea se întocmește prin completarea de către angajat sau, după caz, de către operatorul liniei telefonice a chestionarelor prevăzute în anexele nr.1 și nr.2.

(4) Dezvoltarea de încălcări ale legii se înscrie în Registrul dezvoltărilor de încălcări ale legii (în continuare – Registru), ținut de către angajatori și autoritatea competentă, al cărui model este prevăzut în anexa nr.3.

(5) Angajatul care efectuează o dezvoltare de încălcări ale legii poate alege modalitatea de raportare a acestora luând în considerare următoarele aspecte:

- a) existența riscului de răzbunare, în cazul raportării prin canalele interne;
- b) imposibilitatea remedierii încălcării în mod eficace prin intermediul canalelor interne de raportare.

(6) În lipsa canalelor interne de raportare în cazul persoanelor juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de angajați, angajatul care efectuează o dezvoltare de încălcări ale legii utilizează canalul extern.

(7) Clauzele de confidențialitate și secretul profesional dintre angajator și angajat nu împiedică dezvoltarea de încălcări ale legii.

(8) În cazul funcțiilor electivă procedura de dezvoltare internă de încălcări ale legii nu se aplică.

Articolul 6. Conținutul dezvoltării de încălcări ale legii

(1) Dezvoltarea de încălcări ale legii cuprinde, cel puțin, următoarele: numele, prenumele și datele de contact ale angajatului, locul de muncă, subdiviziunea în care activează, funcția ocupată, contextul profesional în care au fost obținute informațiile, persoana vizată dacă este cunoscută, descrierea faptei susceptibile să constituie încălcări ale legii în cadrul unei entități publice sau entității private, după caz, probele în susținerea raportării, data și semnătura.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), dezvoltarea de încălcări ale legii care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnătura persoanei, se examinează și se soluționează în măsura în care conține suspiciuni rezonabile referitoare la încălcări ale legii ce conțin amenințări la securitatea națională și ordinea publică. Totodată, informația anonimă oferită în cadrul altor tipuri de dezvoltări de încălcări ale legii, poate fi verificată de autoritățile competente, în vederea autosesizării, după caz, conform prevederilor legislației.

(3) Persoanele care, în mod anonim, au făcut dezvoltări de încălcări ale legii, dar sunt ulterior identificate și suferă răzbunări, beneficiază de protecția prevăzută de prezenta lege, în cazul îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 19.

Articolul 7. Evidența dezvoltărilor de încălcări ale legii

(1) Dezvăluirile de încălcări ale legii se înscriu în Registru, care cuprinde: numărul și data primirii dezvăluirii; numele, prenumele și datele de contact ale angajatului; denumirea entității; obiectul raportării și modalitatea de soluționare; măsurile de răzbunare și de protecție împotriva acestora; recunoașterea în calitate de avertizor de integritate; precum și datele de contact a persoanei care a înregistrat dezvăluirea. Entitățile publice, private și autoritățile competente prin persoana sau subdiviziunea desemnată, au obligația de a păstra evidența tuturor raportărilor primite, cu respectarea cerințelor privind confidențialitatea angajatului.

(2) Registrul se păstrează timp de 5 ani, pe suport de hârtie sau în format electronic. După expirarea perioadei de păstrare, acestea se distrug, indiferent de suportul pe care sunt păstrate.

(3) În cazul în care pentru dezvăluirea de încălcări ale legii se utilizează o linie telefonică sau un alt sistem de mesagerie vocală în care conversațiile sunt înregistrate, persoana sau subdiviziunea desemnată are dreptul, sub rezerva consimțământului angajatului care efectuează dezvăluirea, de a documenta dezvăluirea verbală în unul dintre următoarele moduri:

- a) prin efectuarea unei înregistrări a conversației pe un suport informațional;
- b) sau printr-o transcriere completă și exactă a conversației, într-un proces-verbal.

(4) Persoana sau subdiviziunea desemnată oferă angajatului care efectuează dezvăluirea de încălcări ale legii, posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la transcrierea convorbirii prin semnarea acesteia.

(5) În cazul în care angajatul care efectuează dezvăluirea de încălcări ale legii nu își exprimă consimțământul pentru transcrierea sau înregistrarea conversației, acesta este îndrumat să raporteze în scris, pe suport hârtie, persoanei desemnate, sau în format electronic, la adresa poștei electronice a instituției din care face parte persoana sau subdiviziunea desemnată.

Articolul 8 Consemnarea dezvăluirilor de încălcări ale legii

(1) În cazul în care pentru dezvăluirea de încălcări ale legii se utilizează o linie telefonică sau un alt sistem de mesagerie vocală în care conversațiile nu sunt înregistrate, persoana desemnată are obligația de a întocmi un proces-verbal de consemnare al conversației. Persoana desemnată oferă angajatului posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal al conversației, prin semnarea acestuia.

(2) În cazul în care angajatul care efectuează dezvăluirea de încălcări ale legii, solicită ca dezvăluirea să aibă loc în prezența persoanei desemnate, acesta are obligația de a întocmi un proces-verbal de consemnare al conversației, sub rezerva consimțământului angajatului. Persoana desemnată oferă angajatului posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal al conversației, prin semnarea acestuia.

Articolul 9. Obligația de a păstra confidențialitatea

(1) Entitățile publice și private se asigură că identitatea angajatului care dezvăluie încălcări ale legii, inclusiv informațiile care ar permite identificarea directă sau indirectă a acestuia, nu sunt divulgate persoanelor terțe, în special persoanelor vizate, cu excepția situației în care are consimțământul expres al

angajatului sau în cazul în care urmărirea penală a fost pornită în baza dezvăluirilor de încălcări ale legii de interes public.

(2) Informațiile din cuprinsul dezvăluirilor de încălcări ale legii care constituie secret comercial nu pot fi utilizate sau divulgate în alte scopuri decât cele necesare soluționării dezvăluirii.

Articolul 10. Prelucrarea datelor cu caracter personal

(1) Orice operațiune sau serie de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal prin mijloace automatizate sau neautomatizate, se desfășoară în conformitate cu Legea privind protecția datelor cu caracter personal

(2) Datele cu caracter personal care nu sunt relevante pentru examinarea unei avertizări de integritate, nu sunt colectate sau, dacă sunt colectate în mod neîntemeiat, sunt șterse fără întârzieri nejustificate.

Capitolul III

EXAMINAREA DEZVĂLUIRILOR DE ÎNCĂLCĂRI ALE LEGII

Secțiunea 1. Dezvăluirea internă de încălcări ale legii

Articolul 11. Dezvăluirea de încălcări ale legii prin canale interne de raportare

Dezvăluirea de încălcări ale legii prin intermediul canalelor interne de raportare se încurajează în cazul în care încălcarea poate fi remediată în mod eficace în interiorul entităților publice sau private și dacă persoana care efectuează raportarea consideră că nu există niciun risc de răzbunare.

Articolul 12. Procedura internă de dezvăluire de încălcări ale legii

(1) Entitățile publice și private desemnează persoana sau subdiviziunea responsabilă de primirea, înregistrarea, examinarea și soluționarea dezvăluirilor interne de încălcări ale legii.

(2) Persoana sau subdiviziunea desemnată acționează cu imparțialitate și independență în exercitarea atribuțiilor, întreprinde acțiuni subsecvente cu diligență și în condiții de siguranță, astfel încât să asigure confidențialitatea identității persoanei care efectuează dezvăluirea de încălcări ale legii și împiedică accesul la aceasta a persoanelor terțe, care nu sunt implicate în procesul de examinare a dezvăluirii de încălcări ale legii.

(3) Persoanele, subdiviziunea desemnată și mijloacele de dezvăluire internă trebuie aduse la cunoștința fiecărui angajat, prin modalități publice și ușor accesibile.

(4) La depunerea dezvăluirii de încălcări ale legii, persoană sau subdiviziunea desemnată confirmă recepționarea dezvăluirii, și în termen de cel mult 3 zile calendaristice de la primire, comunică angajatului despre recepționarea acesteia.

(5) În termen de cel mult 3 luni de la data confirmării de primire a dezvăluirii de încălcări ale legii, cu excepția cazului în care informarea ar putea prejudicia desfășurarea acesteia, persoana sau subdiviziunea desemnată comunică angajatului despre stadiul examinării dezvăluirii de încălcări ale legii, iar conducătorilor entităților vizate despre desfășurarea acțiunilor subsecvente și modalitatea de soluționare a dezvăluirilor.

(6) Rezultatele examinării dezvăluirii de încălcări ale legii sunt aduse la cunoștința angajatului în termen de cel mult 6 luni de la data confirmării de primire

a dezvoltării.

Articolul 13. Înregistrarea dezvoltării de încălcări ale legii și întreprinderea acțiunilor subsecvente

(1) Pentru a fi înregistrată în Registru și pentru a fi recunoscută drept avertizare de integritate, dezvoltarea internă de încălcări ale legii trebuie să întrunească următoarele condiții:

a) să fie raportată prin intermediul canalelor interne de dezvoltare de încălcări ale legii (comunicată angajatorului);

b) să fie făcută de un angajat al entității publice sau private;

c) informațiile să fie obținute în context profesional;

d) circumstanțele relatate să constituie încălcare a legii.

(2) Înregistrarea dezvoltării de încălcări ale legii în Registru, îi conferă angajatului care a raportat, statut de avertizor de integritate.

(3) În cazul în care angajatul face mai multe dezvoltări interne de încălcări ale legii cu același obiect, acestea se conexează într-o singură procedură, avertizorul de integritate urmînd să primească o singură informare. Dacă după finalizarea examinării acesteia este depusă o nouă dezvoltare de încălcări ale legii cu același obiect, fără a prezenta informații suplimentare care să justifice o acțiune subsecventă diferită, aceasta nu se examinează, fapt consemnat în Registru.

(4) După finalizarea examinării, persoana desemnată întocmește un raport care cuprinde următoarele elemente: descrierea circumstanțelor care au făcut obiectul dezvoltării interne de încălcări ale legii, inclusiv descrierea informațiilor aduse la cunoștința angajatorului prin raportarea înregistrată și, după caz, prezentarea de concluzii și recomandări care pot cuprinde referiri la eventuale măsuri de protecție.

(5) Modalitatea de soluționare a avertizării de integritate se comunică avertizorului de integritate, în termen de 5 zile de la finalizarea examinării dezvoltării de încălcări ale legii.

Secțiunea 2. Dezvoltarea externă de încălcări ale legii

Articolul 14. Autoritatea responsabilă de examinarea dezvoltărilor de încălcări ale legii prin canalele externe și publice raportate

(1) Autoritatea responsabilă de primirea și examinarea dezvoltărilor externe și publice de încălcări ale legii este Centrul Național Anticorupție, în limita domeniului de competență. În cazurile în care, dezvoltarea de încălcări ale legii excede limitele de competență ale Centrului Național Anticorupție, acestea se vor transmite spre examinare altor entități publice, potrivit competenței, în termen de 3 zile lucrătoare de la data înregistrării dezvoltării în Registru, cu respectarea confidențialității.

(2) Centrul Național Anticorupție, în calitate de autoritate responsabilă de examinarea dezvoltărilor externe de încălcări ale legii :

a) desemnează persoana sau subdiviziunile responsabile de recepționarea avertizărilor de integritate și întreprinderea acțiunilor subsecvente;

b) asigură instruirea persoanelor desemnate să soluționeze avertizări de integritate;

c) instituie Registrul dezvoltărilor de încălcări ale legii;

d) asigură promovarea și funcționarea liniei naționale anticorupție;

e) înregistrează dezvăluirile de încălcări ale legii primite verbal, sau în scris, prin sistemul electronic de dezvăluire online, prin linia națională anticorupție sau prin întâlnire față în față la cererea angajatului;

f) examinează dezvăluirile de încălcări ale legii sau avertizările de integritate referitoare la manifestări de corupție și comunică în scris avertizorului de integritate despre rezultatul examinării în termen de cel mult de 3 luni de la data confirmării de primire a dezvăluirii de încălcări ale legii externe, cu posibilitatea extinderii acestui termen, în caz de necesitate, cu încă trei luni, cu informarea corespunzătoare a avertizorului de integritate;

g) menține contactul cu angajatul, în vederea solicitării de informații suplimentare dacă e cazul, și informării despre soluția și măsurile subsecvente;

h) desfășoară acțiuni subsecvente cu diligență și în condiții de siguranță, astfel încât să asigure confidențialitatea identității persoanei care efectuează raportarea și a oricărei părți terțe menționate în raportare și împiedică accesul la aceasta a angajaților neautorizați;

i) transmite în termen de 3 zile lucrătoare de la data înregistrării dezvăluirii de încălcări ale legii, cu respectarea garanțiilor privind confidențialitatea și integritatea, altor entități publice, potrivit competențelor, dezvăluirile de încălcări ale legii care au ca subiect alte încălcări ale legii decât cele care conform legii nu intră în competența sa;

j) se autosesizează și înregistrează dezvăluirile de încălcări ale legii făcute publice, care reprezintă o amenințare pentru interesul public.

(3) Dacă, în baza avertizării de integritate, este pornit un proces contravențional sau penal, avertizorului de integritate i se aduce la cunoștință că avertizarea de integritate va fi examinată în modul prevăzut de Codul contravențional sau Codul de procedură penală.

Articolul 15. Înregistrarea dezvăluirii externe de încălcări ale legii și întreprinderea acțiunilor subsecvente

(1) Pentru a fi înregistrată în Registru și pentru a fi recunoscută drept avertizare de integritate, dezvăluirea externă de încălcări ale legii trebuie să întrunească următoarele condiții:

a) să fie raportată prin intermediul canalelor externe de dezvăluire de încălcări ale legii (comunicată autorității externe de examinare);

b) să fie făcută de un angajat al entității publice sau private;

c) informațiile să fie obținute în context profesional;

d) circumstanțele relatate să constituie o încălcare a legii.

(2) Înregistrarea dezvăluirii externe de încălcări ale legii în Registru, îi conferă angajatului care a raportat, statutul de avertizor de integritate.

(3) După înregistrarea dezvăluirii externe de încălcări ale legii în Registru, angajatului care a raportat, i se comunică următoarele detalii:

a) în cazul depunerii în scris a dezvăluirii de încălcări ale legii – confirmarea scrisă, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, privind înregistrarea în Registru despre inițierea unei examinări a circumstanțelor descrise în avertizarea de integritate și termenul în care va fi informat despre rezultatele examinării;

b) în cazul comunicării verbale a dezvăluirii de încălcări ale legii –

confirmarea scrisă, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, privind înregistrarea în Registru;

c) în cazul comunicării dezvăluirii de încălcări ale legii prin telefon – comunicarea numărului de înregistrare a apelului, faptul despre inițierea unei examinări a circumstanțelor descrise în avertizarea de integritate și termenul în care poate reveni cu un apel sau, după caz, în care operatorul îl va contacta telefonic (conform preferințelor persoanei care efectuează raportarea) în care va fi informat despre rezultatele examinării;

d) indiferent de modalitatea de comunicare a dezvăluirii de încălcări ale legii – respectarea confidențialității identității sale la examinarea avertizării de integritate raportată, cu excepția cazurilor de pornire a procedurilor penale sau contravenționale în care este atras în calitate de martor și solicită protecție;

e) în toate cazurile, faptul că statutul de avertizor de integritate îi va fi retras dacă, pe parcursul examinării, se constată că dezvăluirea de încălcări ale legii nu întrunește una dintre condițiile prevăzute la alin. (1).

(4) În cazul comunicării verbale a dezvăluirii de încălcări ale legii, este întocmit un proces-verbal de consemnare.

(5) În cazul recepționării unui număr mare de avertizări de integritate, autoritatea competentă poate examina cu prioritate raportările privind încălcări grave intereselor ocrotite de lege sau încălcări ale prevederilor esențiale care intră în domeniul de aplicare al prezentei legi, fără a aduce atingere intervalului de timp prevăzut la art. 13 alin. (2) lit. f).

(6) În cazul în care angajatul face mai multe dezvăluiri externe de încălcări ale legii cu același obiect, acestea se conexează într-o singură procedură, avertizorul de integritate urmând să primească o singură informare. Dacă după finalizarea examinării acesteia este depusă o nouă dezvăluire de încălcări ale legii cu același obiect, fără a prezenta informații suplimentare care să justifice o acțiune subsecventă diferită, aceasta nu se examinează, fapt consemnat în Registru.

(7) După finalizarea examinării, persoana desemnată întocmește un raport care cuprinde următoarele elemente: descrierea circumstanțelor care au făcut obiectul dezvăluirii de încălcări ale legii, inclusiv descrierea informațiilor aduse la cunoștința Centrului Național Anticorupție prin raportarea înregistrată și, după caz, prin comunicarea de către entitățile publice și private, de concluzii și recomandări care pot cuprinde referiri la eventuale măsuri de protecție.

(8) Modalitatea de soluționare a avertizării de integritate se comunică avertizorului de integritate, în termen de 5 zile lucrătoare de la finalizarea examinării dezvăluirii de încălcări ale legii .

Articolul 16. Încetarea examinării dezvăluirilor interne și externe de încălcări ale legii și a avertizărilor de integritate

(1) Dezvăluirile interne și externe de încălcări ale legii și a avertizărilor de integritate încetează a fi examinate atunci când:

a) dezvăluirea de încălcări ale legii nu întrunește condițiile prevăzute la art.12 alin.(1) sau, după caz, la art.14 alin.(1);

b) avertizarea de integritate conține informații evident nesemnificative, constatate după o examinare corespunzătoare a dezvăluirii de încălcări ale legii;

c) dezvăluirea de încălcări ale legii este depusă în mod repetat, fără prezentarea unor argumente și informații suplimentare care să justifice reluarea acțiunilor subsecvente.

d) dezvăluirea de încălcări ale legii este transmisă anonim și nu conține informații suficiente referitoare la încălcări ale legii, care să permită examinarea acestora.

(2) În termen de 5 zile lucrătoare de la data luării deciziei de încetare a examinării avertizării de integritate, aceasta se comunică avertizorului de integritate, cu indicarea temeiului legal, excepție fiind situația prevăzută la alin.(1) lit. d).

Articolul 17. Obligația de informare publică

Centrul Național Anticorupție publică pe pagina web oficială a instituției, într-o secțiune separată, ușor de identificat și de accesat, cel puțin următoarele informații:

- a) cadrul normativ ce reglementează instituția avertizării de integritate;
- b) modalitatea de depunere a unei avertizări de integritate;
- c) condițiile pentru a beneficia de protecție în temeiul prezentei legi;
- d) informațiile de contact pentru efectuarea dezvăluirilor, în special, adresa poștală și electronică, numerele de telefon, mențiunea privind conversațiile telefonice;
- e) procedura aplicabilă dezvăluirii de încălcări ale legii, inclusiv termenul și modul de informare despre rezultatul examinării dezvăluirilor de încălcări ale legii ;
- f) obligația de păstrare a confidențialității și prelucrarea datelor cu caracter personal;
- g) natura acțiunilor subsecvente și măsurile de protecție împotriva răzbunării;
- h) un model de declarație în care sunt prevăzute condițiile în care avertizorul de integritate este protejat de răspundere pentru încălcarea confidențialității.

Secțiunea 3. Dezvăluirea publică de încălcări ale legii

Articolul 18. Dezvăluirea publică de încălcări ale legii

(1) În cazul dezvăluirii publice de încălcări ale legii, persoana poate fi recunoscută în calitate de avertizor de integritate fie de către autoritatea competentă, fie de către autoritatea de protecție.

(2) Angajatul care raportează dezvăluire publică de încălcări ale legii beneficiază de protecție în temeiul prezentei legi.

(3) Dezvăluirea publică de încălcări ale legii se poate realiza prin orice mijloc disponibil, cu condiția că autorității competente i se aduce la cunoștință despre respectiva dezvăluire.

Articolul 19. Condiții privind protecția persoanelor care fac o dezvăluire publică de încălcări ale legii

Persoană care raportează o dezvăluire publică de încălcări ale legii beneficiază de protecție în temeiul prezentei legi, în cazul în care este îndeplinită oricare dintre următoarele condiții:

- a) persoana raportează o dezvăluire de încălcări ale legii prin intermediul canalului intern sau direct extern, însă nu au fost luate măsuri corespunzătoare în intervalul de timp prevăzut de prezenta lege;
- b) persoana are motive întemeiate să considere că:

1) încălcarea poate constitui un pericol iminent sau evident pentru interesul public de existența unei situații de urgență sau riscul unui prejudiciu ireversibil;

2) în cazul raportării de dezvăluire externă de încălcări ale legii, există un risc de răzbunare sau există o probabilitate redusă ca încălcarea să fie remediată în mod eficace, având în vedere circumstanțele specifice ale cazului, precum cele în care probele pot fi ascunse sau distruse, sau alte motive rezonabile.

Capitolul IV

MĂSURI DE PROTECȚIE

Articolul 20. Condiții pentru protecția avertizorilor de integritate

Pentru a beneficia de măsurile de protecție prevăzute de prezenta lege, trebuie să fie întrunite, cumulativ, următoarele condiții:

a) avertizarea de integritate trebuie să fie făcută prin intermediul canalelor externe sau publice de dezvăluire de încălcări ale legii ;

b) avertizarea de integritate trebuie să fie făcută cu existența motivelor întemeiate de a crede că informațiile referitoare la încălcările dezvăluite erau adevărate la momentul raportării;

c) angajatul care raportează dezvăluirea de încălcări ale legii trebuie să fie recunoscută în calitate de avertizor de integritate în modul stabilit de prezenta lege;

d) avertizorul de integritate trebuie să fie supus răzbunării;

e) existența legăturii de cauzalitate între dezvăluirea de încălcări ale legii și pretinsa răzbunare.

Articolul 21. Interdicția răzbunărilor

Este interzisă orice formă de răzbunare împotriva avertizorilor de integritate, în special cele ce privesc:

a) orice formă de suspendare a raporturilor de muncă, concediere sau măsuri echivalente;

b) retrogradarea sau împiedicarea promovării în funcție;

c) orice modificare a raporturilor de serviciu, cum ar fi transferul la o altă muncă în dezavantajul avertizorului de integritate, reducerea salariului, schimbări ale programului de muncă;

d) împiedicarea dezvoltării profesionale;

e) evaluarea negativă a performanței sau prin recomandări negative pentru activitatea profesională desfășurată;

f) aplicarea oricărei alte sancțiuni disciplinare, inclusiv financiare;

g) constrângerea, intimidarea, hărțuirea;

h) discriminarea, supunerea la un tratament inechitabil, sau crearea oricărui fel de dezavantaj;

i) refuzul de a transforma un contract de muncă pe o perioadă determinată într-un contract de muncă pe durată nedeterminată, în cazul în care angajatul a avut așteptări legitime că i s-ar oferi o funcție permanentă;

j) refuzul de a prelungi un contract de muncă pe o perioadă determinată sau încetarea anticipată a unui astfel de contract;

k) cauzarea de prejudicii, inclusiv la adresa reputației persoanei în cauză, în special pe platformele de comunicare socială, sau pierderi financiare, inclusiv sub forma pierderii oportunităților de afaceri și a pierderii de venituri;

l) includerea pe o listă neagră în baza unui acord sectorial sau de alt tip, formal sau informal, care poate presupune că persoana în cauză nu își va găsi, în viitor, un loc de muncă în sectorul respectiv;

m) reziliere anticipată sau anulare a unui contract pentru bunuri sau servicii;

n) anularea unei licențe sau a unui permis;

o) solicitarea de efectuare a unei evaluări psihiatrice sau medicale;

p) întreprinderea altor forme directe sau indirecte de răzbunare, inclusiv asupra membrilor familiei sau persoanelor apropiate avertizorului de integritate.

Articolul 22. Autoritățile de protecție a avertizorilor de integritate

Protecția avertizorilor de integritate este asigurată de următoarele entități:

a) angajatorul, în cazul dezvoltărilor interne de încălcări ale legii ;

b) Avocatul Poporului, în cazul dezvoltărilor externe și publice privind încălcări ale legii, iar în cazul dezvoltărilor interne poate acorda protecție doar atunci când se aduc atingeri grave sau esențiale drepturilor persoanei care intră în domeniul de aplicare al prezentei legi.

Articolul 23. Atribuțiile angajatorului privind asigurarea protecției avertizorilor de integritate

Angajatorul întreprinde acțiuni cu caracter administrativ în vederea încetării răzbunării împotriva angajatului, precum și orice alte măsuri necesare pentru asigurarea protecției acestuia în calitate de avertizor de integritate.

Articolul 24. Atribuțiile Avocatului Poporului privind asigurarea protecției avertizorilor de integritate

(1) Avocatul Poporului, în calitate de autoritate ce asigură protecția avertizorilor de integritate, are următoarele atribuții:

a) recepționează și examinează cererea de protecție a avertizorilor de integritate și contribuie la apărarea acestora;

b) reprezintă avertizorii de integritate în instanța de judecată, precum și alte autorități publice, în vederea apărării drepturilor lor legitime;

c) întreprinde alte măsuri de protecție, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

(2) În cazul dezvoltărilor publice de încălcări ale legii, Avocatul Poporului se poate sesiza din oficiu.

Articolul 25. Măsuri pentru protecția avertizorilor de integritate în caz de cercetare disciplinară

(1) Avertizorul de integritate cercetat disciplinar ca urmare a dezvoltării de încălcări ale legii interne, externe sau publice, poate invoca această calitate în fața comisiei de disciplină. În acest caz, procedura disciplinară se suspendă până la soluționarea definitivă a avertizării de integritate.

(2) Sub sancțiunea nulității, avertizorul de integritate nu poate fi sancționat disciplinar pentru dezvoltarea de încălcări ale legii raportată.

Articolul 26. Exonerarea de răspundere

(1) Avertizorul de integritate nu poartă răspundere pentru dezvăluirea de încălcări ale legii, cu condiția ca acesta să fi avut motive întemeiate să creadă că raportarea sau divulgarea a fost necesară pentru dezvăluirea de încălcări ale legii.

(2) Avertizorul de integritate nu răspunde pentru dobândirea informațiilor care sunt redată în dezvăluirea de încălcări ale legii sau pentru accesul la acestea, cu excepție cazurilor în care o astfel de dobândire sau un astfel de acces la informație constituie o infracțiune.

(3) Avertizorul de integritate poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională sau penală pentru orice acțiuni care nu au legătură cu dezvăluirea de încălcări ale legii (internă, externă sau publică) sau care nu sunt necesare pentru efectuarea unei dezvăluiri, în conformitate cu prevederile legislației.

Articolul 27. Contestarea măsurilor represive

(1) Avertizorul de integritate poate contesta în instanța de judecată măsurile de răzbunare luate împotriva sa pentru dezvăluirea de încălcări ale legii.

(2) Angajatorului îi revine sarcina să demonstreze că măsurile întreprinse față de angajat nu au legătură cu dezvăluirea de încălcări ale legii raportate sau implicarea acestuia în orice calitate în raport cu o avertizare de integritate. În caz contrar, faptele angajatorului se consideră răzbunare.

(3) În cazul în care instanța de judecată constată că aplicarea sancțiunilor împotriva avertizorului de integritate are legătură cu raportarea dezvăluirii de încălcări ale legii și reprezintă o formă de răzbunare împotriva acestuia, entitatea publică sau privată vizată este obligată să publice pe pagina web un extras din hotărârea judecătorească în cauză. Extrasul hotărârii judecătorești se publică și pe pagina web a Avocatului Poporului, cu condiția că a luat măsuri pentru protecția avertizorului de integritate.

Articolul 28. Măsuri pentru protecția facilitatorilor, persoanelor vizate în dezvăluire și a altor persoane terțe

(1) Normele privind protecția identității, aplicabile avertizorilor de integritate, prevăzute de prezenta lege, se aplică și facilitatorilor, persoanei vizate în dezvăluire, precum și altor terțe persoane la care se face referire în avertizarea de integritate.

(2) Identitatea facilitatorilor, a persoanei vizate în dezvăluire, precum și a altor persoane terțe care au legături cu avertizorul de integritate este protejată pe tot parcursul desfășurării acțiunilor subsecvente.

Capitolul V RĂSPUNDEREA

Articolul 29. Răspunderea pentru încălcarea prevederilor legii

(1) Împiedicarea prin orice mijloace, a dezvăluirii de încălcări ale legii de către persoana desemnată să recepționeze, să înregistreze și să examineze avertizările de integritate, atrage răspundere disciplinară sau contravențională.

(2) Întreprinderea măsurilor represive împotriva avertizorilor de integritate, atrage răspundere disciplinară, contravențională sau penală.

(3) Neîntreprinderea de către entitățile publice sau private a măsurilor de asigurare a dezvăluirii de încălcări ale legii în cadrul entității, nerespectarea confidențialității persoanelor care dezvăluie încălcări ale legii și a persoanelor vizate

în dezvăluire, precum și neasigurarea măsurilor de protecție a persoanelor recunoscute în calitate de avertizori de integritate, atrag răspundere disciplinară sau contravențională.

(4) Neîntreprinderea măsurilor de încetare sau de suspendare a faptelor care prejudiciază interesul public sau de prevenire a faptelor care pot cauza prejudicii ulterioare interesului public atrage răspundere contravențională sau penală.

(5) Nerespectarea obligației de instituire a canalelor interne de dezvăluire de încălcări ale legii, atrage răspundere contravențională.

(6) Raportarea de informații privind încălcări ale legii, cunoscând că acestea sunt false, atrage răspundere contravențională sau penală.

Articolul 30. Interzicerea renunțării la drepturi și la măsuri reparatorii

(1) Drepturile și măsurile prevăzute de prezenta lege nu pot face obiectul unei renunțări sau limitări.

(2) Orice acțiuni prin care se urmărește renunțarea sau limitarea drepturilor și măsurilor prevăzute de prezenta lege sunt lovite de nulitate absolută.

Capitolul VI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 31.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr.122/2018 privind avertizorii de integritate.

(3) În termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi:

a) Guvernul va aduce actele sale normative și va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) Entitățile publice indiferent de numărul de angajați, precum și entitățile private care au cel puțin 50 de angajați vor institui canale interne de comunicare a dezvăluirilor de încălcări ale legii și vor stabili proceduri de dezvăluire de încălcări ale legii internă și proceduri de efectuare a acțiunilor subsecvente.

Președintele Parlamentului

Chestionarul dezvăluirii interne de încălcări ale legii

Se completează de către angajat

1. Numele, prenumele, datele de contact ale angajatului

2. Locul de muncă, subdiviziunea în care activează, funcția ocupată

3. Relația cu angajatorul (contract individual de muncă sau raporturi juridice contractuale, civile, prestare de servicii sociale sau altă informație relevantă)

4. Contextul profesional în care au fost obținute informațiile (date despre încălcări ale legii)

5. Prezentarea probelor/informațiilor care confirmă încălcări ale legii dezvăluite sau indicarea modalităților de verificare a informației dezvăluite (dacă acestea există)

6. Cu referire la această încălcare a legii, ați făcut anterior o dezvăluire internă, externă sau publică? Dacă da, prezentați detalii.

(Data)

(Semnătura angajatului)

(Data)

(Semnătura persoanei desemnate)

C O T O R

Dezvăluirea internă de încălcări ale legii este recepționată de către

(Numele, prenumele persoanei desemnate)

Numărul de înregistrare în Registrul dezvăluirilor de încălcări ale legii _____

Chestionarul dezvăluirii externe de încălcări ale legii

Se completează de către angajat

1. Numele, prenumele, datele de contact ale angajatului

2. Locul de muncă, entitatea publică sau privată în care activează, funcția ocupată

3. Relația cu angajatorul (contract individual de muncă sau raporturi juridice contractuale, civile, prestare de servicii sociale sau altă informație relevantă)

4. Contextul profesional în care au fost obținute informațiile (date despre încălcări ale legii)

5. Amenințarea/prejudicierea interesului public de încălcări ale legii dezvăluite (în ce constă aceasta)

6. Prezentarea probelor/informațiilor care confirmă dezvăluirea de încălcări ale legii sau indicarea modalităților de verificare a informației dezvăluite (dacă acestea există)

7. Cu referire la această încălcare a legii, ați făcut anterior o dezvăluire internă, externă sau publică? Dacă da, prezentați detalii.

8. Ați fost supus răzbunării la locul de muncă, ca rezultat al dezvăluirii de încălcări ale legii făcute?

(Data)

(Semnătura angajatului)

(Data)

(Semnătura persoanei desemnate)

C O T O R

Dezvăluirea externă de încălcări ale legii este recepționată de către

(Numele, prenumele persoanei desemnate)

Numărul de înregistrare în Registrul dezvăluirilor de încălcări ale legii _____

Modelul Registrului privind încălcări ale legii

[illegible]

